

6. Könnyűzene a nyolcvanas évek hollywoodi filmjeiben

A tanulmány rövid összefoglalása: „A nyolcvanas évek hollywoodi és más fősodorbeli filmjeiben hangsúlyos szerepet kapott a korszak populáris zenéje, legyen bár szó pop vagy rock stílusú filmzenéről vagy híres előadók által megrendelésre készített későbbi slágerekről. Ez sok esetben elsősorban marketingfogás volt, azonban két markáns műfajciklusban is megfigyelhető, hogy a heroikus könnyűzenei számokat filmről filmre ugyanazoknál a cselekményrészeknél alkalmazták az alkotók. A klasszikus musical örökösének tekinthető zenés-táncos filmekben (*Hírnév* [Fame, 1980], *Flashdance* [1983], *Dirty Dancing* [1987]) a grandiózus színpadi finálékban, a küzdősportfilmekben (*Rocky III*. [1982], *Karate kölyök* [Karate Kid, 1984], *Kickboxer* [1989]) pedig a finálénál sokkal hangsúlyosabban az edzési jelenetekben hangzanak el olykor teljes hosszukban a populáris zeneszámok. Tanulmányomban így arra a kérdésre keresem a választ, hogy a Reagan-korszak (1981-1989) zenés-táncos filmjei és küzdősportfilmjei miért ilyen módon és mire használták a korszak populáris zenéit, illetve zenei stílusait. Előfeltevés az, hogy a Ronald Reagan által adaptált és fenntartott, a hagyományos értékrend visszaállítását hangoztató neokonzervatív ideológia áthatotta a nyolcvanas évek könnyűzenéit és sikerfilmjeit, ezért a zenés-táncos filmek nagy előadásainak és a küzdősportfilmek motivációs tréningjeleneteinek identitásteremtő, illetve -stabilizáló funkciója van. Vagyis a Reagan-korszak általam „konformistának” nevezett filmjei a tradicionális nemi szerepek szimbolikus rehabilitálását tartják legfontosabb feladatuknak. Így tanulmányomban a genderkérdés (kiváltképp a maszkulinitás) és a neokonzervatív ideológia felől közelítek az elemzett két műfajciklushoz, és ezeken belül is a *Rocky*-sorozattal és John Travolta Tony Manero filmjeivel (*Szombat esti láz* [Saturday Night Fever, 1977], *Életben maradni* [Staying Alive, 1983]) foglalkozom részletesen.” (Benke Attila)

Keretben: Benke Attila

„A *Rocky*-sorozatban és a Travolta-féle musicalfilmekben tehát ahogy »keményedik« a zene műfaja (soft rock és diszkó helyett kemény rock és dinamikus pop-rock), úgy válnak egyre stabilabbá a hagyományos nemi szerepek, illetve a *status quo* és a család szentsége is helyreállnak. És fontos eleme a *Rocky*-sorozatnak és az *Életben maradni*-nak, hogy a fehér férfi képes kiiktatni az ő maszkulinitását, illetve hatalmát fenyegető deviáns elemet: az afroamerikait (Apollo, Clubber), az idegent (a szovjet Ivan Drago és Laura is angol származású) vagy a karrierista, független, erős nőt (Ludmilla, Ivan felesége a *Rocky IV*-ben, Laura). Ebben az értelemben pedig a fehér férfi lázadását szimbolizáló rockzene adornói értelemben valóban regresszív, azaz éppen a fennálló rendet, vagyis a Reagan-kormányzat ideológiáját erősíti meg.”

(Benke Attila: Csillag születik az önimádat korában. A könnyűzene funkciója a Reagan-korszak zenés-táncos filmjeiben és küzdősportfilmjeiben. *Apertúra*, 2018. nyár.

<http://uj.apertura.hu/2018/nyar/benke-csillag-szuletik-az-onimadat-koraban-a-konnyuzene-funkcioja-a-reagan-korszak-zenes-tancos-filmjeiben-es-kuzdosportfilmjeiben/>

Kérdések:

Milyen funkciókkal bír a nyolcvanas évek amerikai zenés filmjeiben és sportfilmjeiben a zene?

Milyen különbségek vannak a Reagan-korszak könnyűzenei musicalfilmjeiben megjelenő *showdown* és a klasszikus hollywoodi musicalek fináléi között?

Mit nevezünk motivációs montázsszekvenciának?

Milyen mítoszokat, ideológiákat erősítenek meg a nyolcvanas évek amerikai küzdősportfilmjei?

Milyen férfiidentitásokat visznek színre a nyolcvanas évek amerikai zenés filmjei és sportfilmjei?

Kreatív feladat:

Válassz ki egy motivációs montázsszekvenciát, és keress hozzá olyan, az adott filmben használttól eltérő könnyűzenei dalt, amely ritmusával, dallamával és dalszövegével jól illeszkedik a mozgóképsor jelentéséhez!

Ajánlott olvasmányok:

Hankiss Elemér: Kettős tükör. Az amerikai és a magyar kultúra néhány sajátossága. In *Új diagnózisok*. Szerk. Hankiss Elemér. Budapest, Osiris, 2002. 40-68.

Christopher Lasch: *Az önimádat társadalma*. Ford. Békés Pál. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1996.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE